

VEEL INSPANNINGEN GEDAAN OM SALMONELLA TE BEHEERSEN

Nederland en salmo

Maarten Weber werkt sinds 1998 als dierenarts bij GD. De focus van zijn werk ligt op de bestrijding van infectieziekten bij runderen, in het bijzonder paratuberculose en salmonellose. Over die laatste stelden we hem een aantal vragen.

Maarten, hoe staat het er op de Nederlandse rundveebedrijven voor met betrekking tot salmonella?

“Melkveehouders leverden de afgelopen vijftien jaar een enorme inspanning om salmonella te beheersen. In 2008 had 12 procent van de melkveebedrijven antistoffen tegen salmonella in de tankmelk, nu is dat nog slechts 3 procent. Ook het aantal bedrijven met een langdurige besmetting daalde sterk, met name door preventieve maatregelen in de bedrijfsvoering. De melkveehouderij moet de komende jaren wel alert blijven. Rond de afschaffing van het melkquotum zagen we een sterke toename van salmonellabesmettingen, door de toegenomen verplaatsingen van runderen tussen bedrijven. Eenzelfde effect mag je verwachten als het de komende jaren, door milieumaatregelen, steeds aantrekkelijker zou worden de opfok van het jongvee uit te besteden. Ook op vleeskalverbedrijven is salmonellose nog wel eens een issue. Met steun van de Stichting Brancheorganisatie Kalverhouderij en medewerking van veel kalverhouders en hun dierenartsen ontwikkelden we de afgelopen jaren een protocol voor de aanpak op besmette vleeskalverbedrijven. Dit protocol is te downloaden van onze website.”

Wat zijn de (grootste) risico's van een salmonellabesmetting op een bedrijf?

“Bij een uitbraak van salmonellose is er natuurlijk de bedrijfseconomische schade en de aantasting van dierwelzijn. Echter, voor mij staat het risico op ziekte bij de mens voorop. Meerdere keren per jaar hoor ik verhalen van veehouders of gezinsleden die zelf ziek zijn geworden van salmonella bij hun runderen. Denk ook aan de risico's van consumptie van besmette rauwmelkse producten, zoals rauwmelkse kazen of melk uit een melktap. En aan de risico's van besmettingen op bedrijven met bezoekers, zoals zorgboerderijen, kampeerboerderijen en educatieboerderijen. Op dergelijke bedrijven vormt een salmonellabesmetting een directe bedreiging voor de inkomsten uit de neventak. Voor zulke bedrijven is een 'salmonella onverdacht'-status essentieel.”

Vier redenen om salmonella te vermijden:

- Veilig voedsel produceren.
- De bacterie is een gevaar voor de gezondheid van de veehouder, zijn gezin en bezoekers van het bedrijf.
- De economische schade door salmonellose kan flink oplopen.
- Een klinische salmonellose-uitbraak kan tot een ernstige aantasting van dierwelzijn leiden.

Wat is het verschil tussen de salmonellastatus Onverdacht en Niveau 1?

“Een salmonellastatus ‘Onverdacht’ geeft betere garanties voor afwezigheid van salmonella-infecties dan Niveau 1. Dit wordt bereikt door zwaardere eisen aan het aantal gunstige tankmelkuitslagen dat nodig is (drie in plaats van twee) en door bewaking op aanvoeren van bedrijven zonder status ‘Onverdacht’. Bij die bewaking pikken we er toch nog regelmatig runderen uit die besmet zijn, of recent een besmetting hebben doormaakt. Van 2019 tot en met 2022 was dat gemiddeld 3 procent van de onderzochte aanvoeren op bedrijven die deelnamen aan het GD-programma ‘Salmonella Onverdacht’.

Tot slot is onderzoek van verwerpers op antistoffen tegen salmonella onderdeel van het programma. Ook bewaking op positieve uitslagen van andere onderzoeken, zoals onderzoek van monsters van zieke dieren en sectie op gestorven runderen, is onderdeel van het programma. De combinatie van tankmelkonderzoek, bewaking van aanvoer en bewaking van andere uitslagen geeft samen veel betere garanties voor afwezigheid van salmonella dan alleen gunstige uitslagen van tankmelkonderzoek.”

Waarom zou je kiezen voor een onverdachtstatus?

“De status ‘Onverdacht’ is vooral belangrijk voor veehouders die aan anderen garanties willen geven over de afwezigheid van salmonella. Bijvoorbeeld bij de verkoop van runderen voor het leven. En ook voor veehouders met een publieke functie, zoals een zorgboerderij, voor bedrijven met een melktap en voor zelf-zuivelaars. Om in aanmerking te kunnen komen voor de status ‘Onverdacht’ kunnen veehouders zich bij ons aanmelden. Als hun bedrijf voldoet aan een aantal voorwaarden kunnen we al direct de status ‘Onverdacht’ toekennen. Denk hierbij aan negatieve (gunstige) tankmelkuitslagen bij de laatste drie tankmelkrondes, afwezigheid van positieve (ongunstige) uitslagen in het laatste jaar en geen aanvoeren van bedrijven zonder onverdachtstatus.

Wat is jouw nummer 1-advies voor bedrijven die wel eens koeien aankopen van andere bedrijven?

“In de eerste plaats, uiteraard, liever niet aanvoeren. Aanvoer betekent altijd een risico op de insleep van één of andere aandoening die nog niet op het bedrijf voorkwam. Is aanvoer van runderen noodzakelijk, gegeven de prioriteiten van het bedrijf, voer dan alleen aan van herkomstbedrijven met voor salmonella de status ‘Onverdacht’.”

nella: een update

BEWAAK DE SALMONELLA-STATUS VAN HET BEDRIJF EENVOUDIG VIA ‘SALMONELLA PROGRAMMA ONVERDACHT’. VOOR NIET-MELKLEVERENDE BEDRIJVEN IS ER DE SALMONELLA JONGVEE ANTISTOFFENMONITOR

